

VAC-PACT PILOTPROJEKT
TILLID TIL VACCINATIONER –
PATIENTERS OG
SUNDHEDSMEDARBEJDERES
KENDSKAB, KOMMUNIKATION OG
TILLID

Vaccination og kroniske sygdomme

Finansieret af
Den Europæiske Union

Status quo

- Tusindvis af voksne rundt om i verden bliver hvert år syge af sygdomme, der kan forebygges af vacciner.
- Især personer med kroniske sygdomme og langvarige lidelser har ofte en højere risiko for komplikationer som følge af sygdomme, der kan forebygges med vacciner.

Verdenssundhedsorganisationen (WHO) anslår, at:

2-3 millioner dødsfald

om året kan forhindres ved hjælp af immunisering, hvilket gør vaccination til en af de mest effektive sundhedsinterventioner, der findes, idet den reducerer byrden af kroniske sygdomme og sygdomme, der kan forebygges ved hjælp af vaccine, ved at undgå unødvendige hospitalsindlæggelser gennem bedre håndtering af kroniske sygdomme.

- **COVID-19-pandemien er en påmindelse om de alvorlige konsekvenser, infektionssygdomme kan have for vores liv,** og om hvor vigtige vacciner er for at forebygge og kontrollere udbrud. Den nødvendige indsats for at bekæmpe COVID-19 har medført forstyrrelser i forhold til vaccination og andre sundhedstjenester.
- WHO's "pulsundersøgelse" rapporterede om vedvarende **betydelige forstyrrelser** med omkring **90 % af landene,** der stadig rapporterer om en eller flere forstyrrelser i **væsentlige sundhedstjenester** i 2021.

Status quo

...fortsat

- Ældre mennesker med kroniske sygdomme er særligt sårbare over for komplikationer som følge af infektionssygdomme. Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC) anslår at:

30 % af befolkningen

i EU/EØS er enten over 60 år eller har en underliggende sygdom, der er forbundet med risiko for COVID-19.

- Det er vigtigt at bemærke, at immunisering er en vigtig del af den primære sundhedspleje og en ubestridelig menneskeret.
- Desuden er lige adgang til sikre og effektive vacciner af afgørende betydning for at standse COVID-19-pandemien.

Nogle vacciner anbefales ikke til **visse personer med svækket immunforsvar**, hvilket udsætter dem for en **større risiko pga. de faldende vaccinationsrater** i befolkningen.

Tal med sundhedspersonale, diskuter din individuelle situation og dine sundhedsbehov, og sørg for at få dine vaccinationer opdateret.

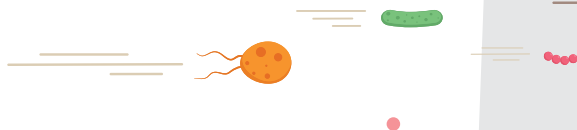
Grundlæggende oplysninger om vaccine

- Når uønskede bakterier, såsom bakterier eller vira, trænger ind i kroppen og forårsager en ubalance i sundhedssystemet, angriber de og formerer sig. Denne invasion kaldes en **infektion**, og det er det, der forårsager en **sygdom**.
- **Immunforsvaret**, som er kroppens naturlige forsvarssystem, bruger flere værktøjer til at bekæmpe infektionen. Dette omfatter røde blodlegemer, der transporterer ilt til væv og organer, og hvide blodlegemer, også kaldet immunceller, der bekæmper infektioner.
- Hvide celler består primært af makrofager (optager fremmede stoffer), B-lymfocytter (producerer antistoffer) og T-lymfocytter (hukommelsesceller).

Hvad?
Vacciner

Vacciner er biologiske præparater, der gives for at stimulere kroppens naturlige forsvar til at udvikle beskyttende og relativt langvarig adaptiv **immunitet** (resistens) mod en bestemt sygdom.

Vacciner administreres normalt ved hjælp af nåleindsprøjtninger, men de kan også gives gennem munden eller sprøjtes ind i næsen.

Hvorfor?

Vaccination

Vacciner stimulerer kroppens naturlige forsvar til at skabe **antistoffer** ligesom den gør, når den udsættes for en sygdom, men i stedet hjælper den, når den gives i kontrollerede doser, med at opbygge modstand mod de specifikke infektioner. Vaccination forhindrer os i at blive syge ved effektivt at fremkalde en **immunrespons** (forsvar mod fremmedlegemer) i kroppen uden at forårsage sygdom.

Hvordan?

Immunisering

Vaccination er brugen af vacciner til at skabe **immunitet** mod en alvorlig sygdom i stedet for at behandle en sygdom, når den er opstået. Uden vacciner risikerer vi at få livstruende sygdomme, og vi risikerer invaliditet. Processen med at blive immun mod (beskyttet mod) en sygdom gennem vaccination kaldes **immunisering**.

Begrebet flokimmunitet

- Vaccination beskytter de vaccinerede, deres omgivelser og samfundet som helhed. Når der er **tilstrækkeligt mange mennesker** i en befolkning, der er **immune** over for en smitsom sygdom, er det usandsynligt, at sygdommen spredes fra person til person. Dette kaldes **fælles immunitet** (kaldes også **flokimmunitet**).
- Dette er især gavnligt for **undergrupper af befolkningen, som ikke kan vaccineres**, eller hvor **effekten af vaccinationen kan være mindre optimal** (f.eks. personer med svækket immunforsvar på grund af autoimmune sygdomme, personer som for nylig har fået en organtransplantation, er blevet behandlet for kræft og/eller har allergier).

Ikke vaccineret,
men rask

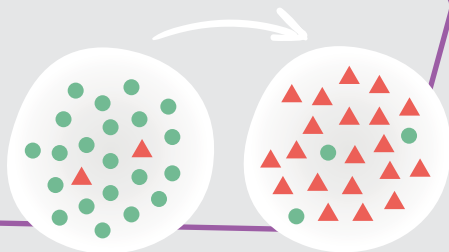
Ikke vaccineret,
syg og smitsom

Vaccineret og rask

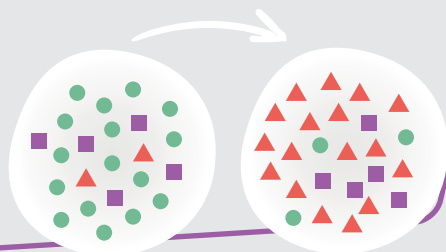
Scenarie 1:

Sygdom spredes frit fra smittede til modtagelige mennesker, når ingen er immuniseret.

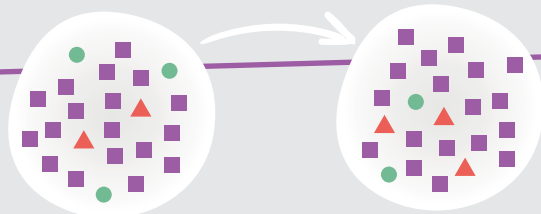
Scenarie 2:

Hvis kun nogle mennesker er immuniserede, spredes sygdommen stadig, men de immuniserede skånes.

Scenarie 3:

Spredning af sygdom begrænses, når de fleste mennesker er **immuniserede**. Det er vanskeligt for infektionssygdomme at sprede sig til **modtagelige mennesker**, når befolkningen opnår flokimmunitet.

Verdenssundhedsorganisationen (WHO) rapporterer, at øget immunisering på globalt plan kan redde yderligere

1,5 million liv / år

Desuden bidrager immuniseringsprogrammer til at reducere de sociale, psykologiske og økonomiske byrder, som sygdommen medfører for patienterne og deres familier, samt det generelle pres på sundhedsvæsenet, socialsystemerne og regeringerne.

Vaccinetyper

Der er forskellige tilgange til udvikling af vacciner. Disse er baseret på **årsagen til infektion** (virus eller bakterier), **hvordan de inficerer celler**, **hvad vaccinen vil forhindre**, og hvordan **immunsystemet reagerer** på det.

Det er også vigtigt at huske på, at der også kan findes forskellige virusstammer rundt om i verden på grund af geografiske forhold og skiftende miljøer. Der findes nu **6 hovedtyper** af vacciner:

Svækkede (levende) vacciner

Disse indeholder en svækket form af virussen eller bakterierne. Det er den udgave, der kommer tættest på en naturlig infektion. Desværre er det ikke alle, der kan modtage disse. Der kan være behov for mere end én dosis for at udvikle det bedste immunrespons.

Mæslinger

Fåresyge

Røde hunde

Skoldkopper

Gul feber

Inaktiverede (dræbte) vacciner

Disse vacciner indeholder inaktiveret eller dræbt form af virus eller bakterier. Disse er relativt sikrere for immunsvækkede patienter, selv om de kan kræve gentagne doser eller booster-doser.

Polio

Hepatitis A

Rabies

Tyfus

Influenza

Subunit-, rekombinante, polysaccharide og konjugerede vacciner

Disse vacciner indeholder kun en del af virusset eller bakterien, f.eks. polysaccharider (sukkerstoffer) eller proteiner. De har derfor færre bivirkninger.

Haemophilus influenza type B

Kighoste

Hepatitis B

Toksoidvacciner

Nogle bakterier frigiver toksiner (giftige proteiner), når de angriber kroppen. Toksoidvacciner indeholder svækkede toksiner (også kaldet toksoider), der forebygger sygdomme forårsaget af bakterier, der producerer disse toksiner.

Difteri

Stivkrampe

Messenger-ribonukleinsyre-vacciner (mRNA)

Disse vacciner indeholder genetiske instruktioner i form af mRNA til midlertidigt at fremstille et protein eller endog en del af proteinet, hvilket udløser en immunrespons. Af de COVID-19 vacciner, der er godkendt i EU fra september 2021, er Comirnaty (Pfizer-BioNTech) og Spikevax (Moderna) mRNA-vacciner.

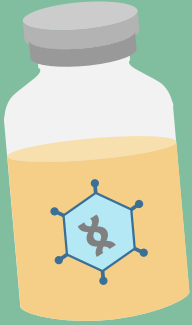
Det er vigtigt at understrege, at mRNA-vacciner ikke påvirker eller interagerer med dit DNA, og kroppen skiller sig hurtigt af med det.

COVID-19

Ebola

Vaccinetyper

...fortsat

Virale vektorvacciner

Disse vacciner indeholder en virus, der er genetisk modificeret til at indeholde instruktioner i form af genetisk kode til midlertidigt at fremstille et protein eller blot en del af proteinet, hvilket udløser en immunrespons. Af de COVID-19 vacciner der er godkendt i EU fra september 2021, er Vaxzevria (AstraZeneca) og Janssen virale vektorvacciner.

Det er vigtigt at understrege, at viral vektorvacciner ikke påvirker eller interagerer med dit DNA, og kroppen skiller sig hurtigt af med det.

COVID-19

Visse vacciner anbefales ikke til personer med nedsat immunforsvar. **Rådfør dig med din læge i hvert enkelt tilfælde.**

Sikkerheden af alle vacciner i EU overvåges nøje af Det Europæiske Lægemiddelagentur (EMA).

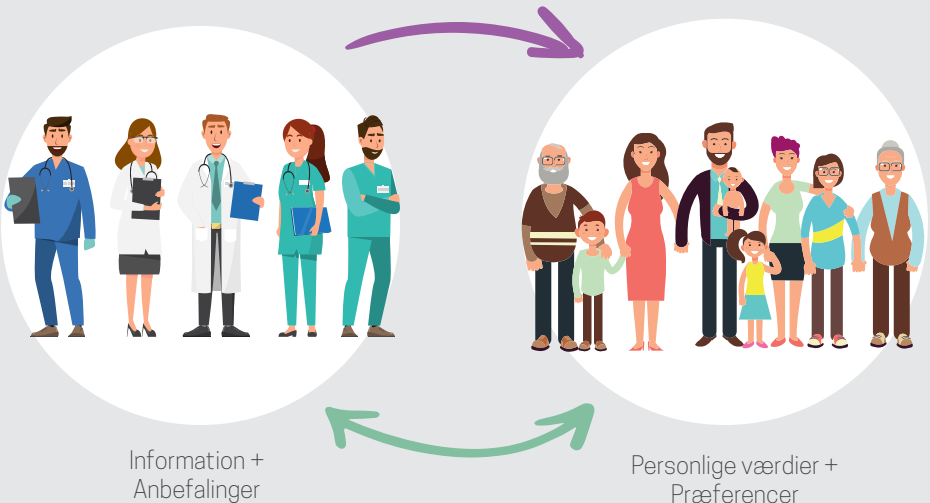
Det er også vigtigt at bemærke, at selv om nogle patienter kan udvikle mindre symptomer efter vaccination, så er det normale tegn på, at kroppen opbygger beskyttelse. Eventuelle symptomer bør aftage i løbet af få dage.

Samarbejde

- **Folk undervurderer undertiden risikoen** for at blive smittet med en sygdom, hvilket kan føre til, at de beslutter sig for ikke at blive vaccineret. Dette kan potentielt **medføre en alvorlig risiko** for deres helbred, hvis de bliver smittet, **og for andres helbred** ved, at de spreder sygdommen. Derfor skal patienterne informeres bedre om risikoen ved ikke at blive vaccineret.
- Sundhedspersonalets rådgivning har også en stor betydning for holdningerne til **vaccination**. Det er vigtigt at afhjælpe et lavt vaccinationsniveau og tvivl med **åben dialog, understøttet af videnskabelig dokumentation**. Det anbefales på det kraftigste, at sundhedspersonale går i dialog med patienter med kroniske sygdomme for at vurdere deres behov, sikre, at patienterne og deres familier er opmærksomme på de seneste nationale og/eller regionale anbefalinger, og tilbyde vaccinationsmuligheder, når det er nødvendigt.

TRADITIONEL PRAKSIS

- Paternalistisk information + anbefalinger
- Kvalificeret beslutning

FÆLLES BESLUTNINGSTAGNING

1
Søg at opnå patienternes deltagelse

2
Hjælp patienterne med at undersøge behandlingsmuligheder

3
Vurder patienternes værdier og præferencer

4
Nå frem til en fælles beslutning om en behandlingsplan

5
Evaluér fremskridtet med behandlingen og søg feedback

- Selv om Verdenssundhedsorganisationen (WHO) Europa giver vejledning til landene, så fastsættes **vaccinationspolitikker, immuniseringsplaner**, juridiske regler og anbefalinger stadig af de enkelte EU-lande, som beslutter, hvilke vacciner der finansieres af deres nationale sundhedssystemer og skal indgå i deres nationale vaccinationsprogrammer.
- Du kan få et indblik i de forskellige vaccineplaner i EU/EØS-landene ved at bruge vaccineoversigten fra Det Europæiske Center for Forebyggelse og Kontrol med Sygdomme (ECDC).

Anbefalinger

Det er afgørende, at vaccination betragtes som en folkesundhedsmæssig prioritet for voksne, der lever med kroniske sygdomme. De fremtidige skridt bør omfatte:

Håndtering af patienternes hindringer for adgang, tilgængelighed og omkostninger i hele EU.

Integration af vaccination i nationale **planer for håndtering af kroniske sygdomme** og kliniske retningslinjer.

En **livsforløbstilgang**, der sigter mod at ændre samfundets opfattelse af vaccination gennem **informeret fælles beslutningstagning**.

Pilotprojektet Vaccination Confidence – Patients’ and Professionals’ Awareness, Communication and Trust (VAC-PACT, Tillid til vaccinationer – patienters og sundhedsmedarbejders kendskab, kommunikation og tillid) har modtaget støtte fra EU's sundhedsprogram under servicekontrakten SANTE/2019/C3/013-S12.820639 og samler vigtige interessenter med en bred vifte af ekspertise og baggrunde i hele Europa

COMITÉ PERMANENT DES MÉDECINS EUROPÉENS
STANDING COMMITTEE OF EUROPEAN DOCTORS

Health Connect Partners
supporting trust in data